

ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Άριθμός 5

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ

01-02-2026

*«Οὐρανός πολύφωτος ἡ Ἐκκλησία, συγκαλοῦσα ἅπαντας,
πρός εὐφροσύνην τοὺς πιστοὺς, ἐν ᾧ ἐστῶτες κραυγάζομεν:
τοῦτον τὸν οἶκον στερέωσον, Κύριε»*

Μέ αὐτά τὰ ώραῖα λόγια, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, χαιρετίζει τὴν Ἁγία μας Ἐκκλησία ἕνας ὕμνος. Ὁ Ἅγιος Συμεών Θεσσαλονίκης λέγει ὅτι «ὁ ναός εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς θείας Ἐκκλησίας καὶ παριστάνει ὅ,τι ὑπάρχει εἰς τὴν γῆν, ὅ,τι ὑπάρχει εἰς τὸν οὐρανόν καὶ ὅ,τι ὑπάρχει ὑπεράνω τοῦ οὐρανοῦ». Καὶ συνεχίζει· «μία λατρεία ἄνω τε καὶ κάτω τελεῖται, μέ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐκεῖ μὲν χωρὶς παραπετασμάτων καὶ συμβόλων τινῶν, ἐνταῦθα δέ διὰ συμβόλων, ὅτι τό βαρὺ τοῦτο καὶ ὑπὸ τὴν φθορὰν σαρκίον ἡμεῖς περικείμεθα». Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἀνακάλυψε τὰ σύμβολα. Χρησιμοποιεῖ τὴν κοινὴ πανανθρώπινη αὐτὴ γλῶσσα «γιά νά ἀναγάγει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὰ γνωστά στὰ ἄγνωστα, ἀπὸ τὰ αἰσθητὰ στὰ νοητὰ καὶ ἀπὸ τίς εἰκόνες καὶ τὰ ἀπομιμήματα στό ἀρχέτυπο καὶ ἄρρητο θεῖο κάλλος» γράφει ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς Ἰωάννης Φουντούλης. Ἡ συμβολικὴ σκέψη εἶναι σύμφυτη στόν ἄνθρωπο. Εἶναι οἰκουμενικό, πανανθρώπινο καὶ διαχρονικό φαινόμενο, ὡς ἐκφραστικό μέσο ἐπικοινωνίας καὶ συνεννόησης καὶ ὡς ὁρατὴ καὶ ὑλικὴ φανέρωση τῶν πνευματικῶν πραγμάτων. Ὀλόκληρο τό σύμπαν εἶναι ἕνα σύμβολο ἐν δυνάμει, ἐφ' ὅσον στό κάθε τι μπορεῖ νά ἀποδοθεῖ μία συμβολικὴ σημασία (πέτρες, φυτὰ, ἀριθμοὶ κ.λ.π.). Εἶναι γνωστό ἀπὸ τὰ Ἱερά Εὐαγγέλια ὅτι ὁ Κύριος κατὰ τὴν διδασκαλίαν Του, χρησιμοποίησε συχνά τὸν παραβολικό λόγο. Δίδαξε ὑψηλές ἀλήθειες μέ ἀπλό καὶ ἐπαγωγικό τρόπο. Ἡ παραβολὴ εἶναι μιά διήγηση, καταληπτὴ κατ'ἀρχὴν ἀπὸ ὅλους, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἀκατάληπτος ἀπὸ τοὺς πολλούς. Οἱ πολλοὶ «βλέποντες» δὲν βλέπουν καὶ «ἀκούοντες» δὲν ἀκούουν καὶ δὲν κατανοοῦν

(Ματθ. 13, 13-14). Γιατί ἡ γλῶσσα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι εἰκονική καί συμβολική. Οἱ θεῖες ἀλήθειές της ἐκφράζονται μόνο «εἰκόσι καί τύποις καί συμβόλοις». Ἐπειδή εἴμαστε αἰσθητά ὄντα καί δέν μπορούμε νά ἀνυψωθοῦμε στά νοητά «εἰ μή δι' αἰσθητῶν συμβόλων». Ἡ Ἐκκλησία ἐξ ἄλλου «εἶναι προτύπωσις τῆς Βασιλείας». Τώρα «ἐκ μέρους γινώσκομεν (Α' Κορ. 13,9) καί βλέπουμε «δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι» (Α' Κορ. 13,12), διατυπώνει ὁ καθηγητής Παναγιώτης Σκαλτσῆς.

Τά παρόντα, λέγει, ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, «πρόγραμμα καί τύπος καί σύμβολόν ἐστι πρὸς τήν μέλλουσαν ἀποκαλύπτεσθαι περὶ αὐτό θειοτάτην καί οὐράνιον δόξαν».

Ὁ Ἅγιος Συμεών Θεσσαλονίκης διακηρύττει ὅτι «διὰ συμβόλων ἱερῶν διδάσκει τά ὑπὲρ ἔννοιαν ἡ Ἐκκλησία». Τά σύμβολα - τά «αἰσθητά» - ἀγιάζουν τίς αἰσθήσεις καί τά «νοητά», τά ὅποια ἐγκρύπτονται σ' αὐτά, ἀγιάζουν τό πνεῦμα. Κάθε σύμβολο ἔχει δύναμη, συνεχίζει λέγοντας ὁ Ἅγιος Συμεών, ἔχει «δύναμιν» καί «λόγους» καί «σημασίαν» καί ὁ πιστός καλεῖται νά διαβεῖ «πρὸς τήν γνῶσιν τῶν τελουμένων» καί ὅσων δι' αὐτῶν ἡ Ἐκκλησία «κηρύττει τε καί διενεργεῖ» κατὰ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία τοῦ κόσμου.

Ὁ Ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης γράφει: «Ἄλλωστε εἶναι ἀνάγκη νά ἐννοηθεῖ καί τοῦτο, ὅτι ἡ παράδοση τῶν Θεολόγων εἶναι διπλή, ἡ μὲν μυστική, ἡ δέ γνωστή, καί ἡ μὲν πρώτη συμβολική, ἡ δέ δεύτερη ἀποκαλυπτική». Ὁ Ἅγιος Διονύσιος θεωρεῖ τά σύμβολα ὡς ὄρατές εἰκόνες τῶν ἀοράτων ιδεῶν, γεννήματα τῶν θείων ιδιοτήτων καί συνεπῶς μετέχοντα τῆς θείας φύσεως. Τό σύμβολο εἶναι μιά γέφυρα πού ἐνώνει τό ὄρατό καί τό ἀόρατο, τό γήινο καί τό οὐράνιο, τό ἐμπειρικό καί τό ιδεῶδες (Migne P.G., σελ. 1108).

Μέ τή Χάρη τοῦ Θεοῦ θά ἐξετάσουμε λεπτομερῶς τόν ὀρθόδοξο ναό. Ἡ ἐκκλησιαστική ἀρχιτεκτονική ἔχει τή συμβολική τῆς γλῶσσα. Ἡ πέτρα καί τά ἄλλα ὑλικά ἐξαγγέλουν μεγάλες ἀλήθειες τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἐδῶ ἡ ὕλη καί ὁ χρόνος ἐξαυλώνονται, πνευματοποιοῦνται μέ τήν ἀγιάζουσα Θεία Χάρη καί τίς λειτουργικές εὐχές τοῦ ἱερέως. Ὁ Συμεών Θεσσαλονίκης γράφει: «Καί δέν τόν ὀνομάζομεν πλέον οἶκον μόνον ἀπλῶς, ἀλλ' οἶκον

ἅγιον... Ὅπου, λοιπόν, εἶναι Θεοῦ ὀνομασία καί ἐπίκλησις τοῦ Ποιητοῦ τοῦ παντός, τῆς μακαρίας Τριάδος, τοῦ μόνου ὄντος Θεοῦ, ἐκεῖ ἅγια πάντα καί ὅλα ἐνεργοῦν καί σώζουν, διά τῆς ἐν αὐτοῖς χάριτος». Ἡ λέξη ναός (ἀπό τό ρῆμα ναίω = κατοικῶ), σημαίνει κατοικία, καί μάλιστα τήν ἐπίγεια κατοικία τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας γράφει: «Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δέ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετε μοι;» (Ἡσ. 6,61). Τό σχῆμα τοῦ ναοῦ εἶναι ἐπίμηκες, ὁμοιάζον πρὸς ἀληθινό πλοῖο, ἀλλά καί σταυροειδές τό σχῆμα του καί τετράγωνο καί ὀκτάγωνο καί στρογγυλό, μέ τό ἱερότερο μέρος, σάν πρῶρα, στραμμένο πρὸς ἀνατολάς, ὥστε αὐτοί πού πελαγοδρομοῦν στό πέλαγος τῆς ζωῆς νά ἀτενίζουν, πρὸς φάρο, σύμβολο τοῦ νοητοῦ Ἡλίου τῆς Δικαιοσύνης.

Ὁ Γερμανός Κωνσταντινουπόλεως γράφει: «τό νά προσεύχεται ὁ χριστιανός πρὸς ἀνατολάς, εἶναι παράδοσις ἀποστολική «διά Χριστόν τόν Θεόν ἡμῶν», σύμφωνα καί μέ τόν Προφήτη πού λέγει: «Ἀνατολή ὄνομα αὐτῶ» (Ζαχ.6,12). Ταυτοχρόνως ἐπιζητοῦμε καί τήν Παλαιά Πατρίδα τόν Παράδεισο, τόν ὁποῖον ἐφύτευσεν ὁ Θεός στήν Ἐδέμ, πού βρίσκεται πρὸς τήν Ἀνατολή» (Γεν. 2,8).

Ὁ Συμεών Θεσσαλονίκης γράφει: «Ὁ ναός δέ, ὡς οἶκος Θεοῦ, ὅλον τόν κόσμον, ἀλλά κυρίως τόν ἐν Τριάδι Θεόν εἰκονίζει: Ὅθεν εἰς τρία (μέρη) διαιρεῖται, Ἅγιον Βῆμα, κυρίως Ναό, Νάρθηκα, ὅτι καί Τριάς ὁ Θεός... ἔχει, λοιπόν, ὁ ναός μας πρῶτον τό ἱερότατον Βῆμα, τό ὁποῖον εἰς τύπον εἶναι τῶν ἐπουρανίων, τό ὁποῖον λέγουσιν, ὅτι εἶναι καί ὁ θρόνος τοῦ αἰῶλου Θεοῦ... Αὐτός δέ ὁ ναός, τόν φαινόμενον κόσμον παριστᾷ καί τά ὑπεράνω μέν τοῦ Ναοῦ, αὐτόν τόν ὀρώμενον οὐρανόν, τά δέ κάτω, τά ἐπίγεια καί αὐτόν τόν Παράδεισον.» Σέ ἄλλο κεφάλαιο λέγει: «Αὐτός δέ ὁ Ναός εἶναι διπλοῦς, ἤγουν – δηλαδή ἔχει τό θυσιαστήριον καί τά ἔξω, καί οὕτως εἰκονίζει τόν Χριστόν ὡς Θεόν καί ἄνθρωπον...Εἰκονίζει δέ ὁμοίως καί τόν ἄνθρωπον, διπλοῦν ὄντα ἐκ ψυχῆς τε καί σώματος», γί' αὐτό καί χαρακτηρίζεται ἅγιος.

Ἄς εἰσερχόμεθα, λοιπόν, μέ εὐλάβεια καί φόβο Θεοῦ σ' αὐτόν. **ΑΜΗΝ!**